

Fejezetek a nyugati politikai gondolkodás történetéből

Előadás

BTTR1100DMA, BTTR400OMA, BTNT104BA

Oktató: Prof. Dr. Lévai Csaba, egyetemi tanár

Elméleti-módszertani bevezetés

1. A politikai eszmetörténet mibenléte és módszertana

Az európai antikvitás politikai gondolkodása

2. Platón és az állam

3. Arisztotelész és az államformák típusai

4. Polübiosz és Marcus Tullius Cicero: példák az antik római politikai gondolkodásra

Politikai gondolkodás az európai középkor és a reneszánsz időszakában

5. Szent Ágoston és Aquinói Szent Tamás: példák az európai középkor politikai gondolkodására

6. Niccoló Machiavelli és az itáliai reneszánsz politikai gondolkodása

A politikai gondolkodás története a kora újkori Európában

7. „Ember embernek farkasa?” Thomas Hobbes és Anglia zaklatott évszázada

8. John Locke: a Dicsőséges Forradalom apológétája netán a modern liberalizmus atyja?

9. Montesquieu és a törvények szelleme

10. Jean-Jacques Rousseau, a népszuverenitás és az általános akarat

11. David Hume és Adam Smith: a skót felvilágosodás politikai gondolkodása

Az amerikai politikai gondolkodás kezdetei az amerikai forradalom időszakában

12. Liberális és/vagy republikánus? Thomas Jefferson politikai gondolkodása

13. John Adams és az amerikai konzervativizmus kezdetei

14. Együttműködők majd ellenfelek: Alexander Hamilton és James Madison politikai gondolkodása

A 19. század politikai eszmetörténete

15. John Stuart Mill és a klasszikus liberalizmus kánonja

16. Az amerikai és az európai demokrácia: Alexis de Tocqueville politikai gondolkodása

17. Töprengések Edmund Burke-ről és a modern konzervativizmus megszületéséről

18. Karl Marx és a modern szocializmus kialakulása

19. Auguste Comte és a pozitivizmus mibenléte

Politikai gondolkodás a 20. században

20. A liberalizmus, a konzervativizmus és a szocializmus 20. századi alakváltozásai

21. Max Weber politikai gondolkodása

22. Fasizmus, nácizmus, sztálinizmus – totalitarizmuselméletek

23. A jóléti állam elmélete és a demokráciafogalom 20. századi változásai

24. Posztmodern politikai eszmetörténet?

Irodalomjegyzék

Szakirodalom:

A demokrácia. Befejezetlen utazás Kr.e. 508-Kr.u. 1993. Szerk. John Dunn. (Akadémiai, Bp. 1995.)

A politikai filozófia története I-II. Szerk. Leo Strauss-Joseph Cropsey. (Európa, Bp. 1994.)

Bayer József: *A politikai gondolkodás története.* (Osiris, Bp. 1998.)

Paczolay Péter-Szabó Máté: *A politikatudomány kialakulása. A politikaelmélet története az ókortól a huszadik századig.* (Korona, Bp. 1996.)

Politikai filozófiák enciklopédiája. (Kossuth, Bp. 1995.)

Eredeti művek:

Adams, John: Három levél Roger Shermanhez az Egyesült Államok alkotmányáról. In: *Új rend egy új világban.* Szerk. Lévai Csaba. (Multiplex Media – Debrecen University Press, 1997.) 62-74. o.

Arendt, Hannah: *A totalitarizmus gyökerei.* (Európa, 1992.)

Arisztotelész: *Politika.* (Gondolat, Bp. 1984.) 135-172. o.

Burke, Edmund: *Töprengések a francia forradalomról.* (Atlantisz, Bp. 1990.)

Burke, Edmund: Fellebbezés az újaktól a régi whigekhez. In: Burke, Edmund: *Fellebbezés az újaktól a régi whigekhez és más írások.* (Századvég, Bp. 2019.) 39-174. o.

Burke, Edmund: Gondolatok a francia helyzetről. In: Burke, Edmund: *Fellebbezés az újaktól a régi whigekhez és más írások.* (Századvég, Bp. 2019.) 175-231. o.

Cicero, Marcus Tullio: *Az állam.* (Akadémiai, Bp. 2007.)

Comte, Auguste: *A pozitív szellem.* (Magyar helikon, Bp. 1979.)

Constant, Benjamin: *A régiek és a modernek szabadsága.* (Atlantisz, Bp. 1997.) 235-260. o.

Dworkin, Ronald: Liberalizmus. Szerk. Ludassy Mária. In: *Az angolszász liberalizmus klasszikusai II. kötet.* (Atlantisz, Bp. 1992.) 173-211. o.

Hamilton, Alexander–Madison, James–Jay, John: *A föderalista. Értekezések az amerikai alkotmányról.* (Európa, 1998.) 91-100. o., 398-403. o.

Hayek, Friedrich A: Miért nem vagyok konzervatív? In: *Az angolszász liberalizmus klasszikusai II. kötet.* Szerk. Ludassy Mária. (Atlantisz, Bp. 1992.) 149-171. o.

Hobbes, Thomas: *Leviatán.* (Polis, Kolozsvár, 2001.) Más kiadás is megfelelő.

Hume, David: *Összes esszéi I. kötet.* (Atlantisz, Bp. 1992.) 27-79. o.

Jefferson, Thomas: Brit-Amerika jogainak összefoglaló áttekintése. In: *Új rend egy új világban*. Szerk. Lévai Csaba. (Multiplex Media – Debrecen University Press, 1997.) 75-94. o.

Jefferson, Thomas: Kentucky határozatok. In: *Új rend egy új világban*. Szerk. Lévai Csaba. (Multiplex Media – Debrecen University Press, 1997.) 113-123. o.

Locke, John: *Értekezés a polgári kormányzat igazi eredetéről, hatásköréről és céljairól*. (Gondolat, Bp. 1986.)

Laski, Harold J: A szellem szabadsága. Szerk. Ludassy Mária. In: *Az angolszász liberalizmus klasszikusai II. kötet*. (Atlantisz, Bp. 1992.) 7-69. o.

Machiavelli, Niccoló: *A fejedelem*. (Magyar Helikon, Bp. 1964.) Más kiadás is megfelelő.

Maistre, Joseph-Marie de: Gondolatok Franciaországról. In: *Konzervativizmus 1593-1872. Szöveggyűjtemény*. Szerk. Kontler László. (Osiris, Bp. 2000.) 251-305. o.

Marx, Karl – Engels, Friedrich: *A kommunista kiáltvány*. (Kossuth, Bp. 1975.) Más kiadás is megfelelő.

Mill, John Stuart: *A szabadságról – Haszonelvűség*. (Magyar Helikon, Bp. 1980.)

Mill, John Stuart: Fejezetek a szocializmusról. In: *Az angolszász liberalizmus klasszikusai I. kötet*. (Atlantisz, Bp. 1991.) 153-210. o.

Montesquieu, Charles-Louis de Secondat: *A törvények szelleméről*. (Osiris, Bp. 2000.) 39-83. o.

Nozick, Robert: Elosztási (disztributív) igazságosság. In: *Modern politikai filozófia*. Szerk. Huoranszki Ferenc. (Osiris, Bp. 1998.) 141-160. o.

Rawls, John: A helyes elsődlegessége és a jó eszméi. In: *Az angolszász liberalizmus klasszikusai II. kötet*. Szerk. Ludassy Mária. (Atlantisz, Bp. 1992.) 245- 281. o.

Rousseau, Jean-Jacques: A társadalmi szerződésről. In: Jean-Jacques Rousseau: *Értekezések és filozófiai levelek*. (Magyar Helikon, 1978.) 463-618. o.

Tocqueville, Alexis de: *Az amerikai demokrácia*. (Európa, Bp. 1993.) 23-41. o., 95-149. o., 231-252. o., 354-445. o., 595-625. o., 777-789. o.

Weber, Max: *A politika mint hivatás*. (Medvetánc Füzetek Bp. 1989.) Az írás megtalálható még: Max Weber: i.m. (Kossuth 1995.) 53-138. o.

Weber, Max: *Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai. I. Szociológiai kategóriatan*. (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1987.) 221-301. o.